

**PERSOONLIJKHEIDSPROBLEMATIEK,
“EEN GEBRUIKSAANWIJZER VOOR DE
ZORGVERLENER”**

ZEIST

8 NOVEMBER 2022

JOHN POT

WERKEN MET PERSOONLIJKHEIDSSTOORNISSEN

“UITSPRAKEN VAN HUISARTSEN”:

het kost veel tijd

je doet het nooit goed

het ene moment ben je de held en het andere moment de “hufter”

zijn altijd uit op hun eigen gewin

je stopt er veel tijd in en dan nemen ze een andere huisarts

ze halen het bloed onder je nagels vandaan

PERSOONLIJKHEIDSPROBLEMATIEK

Trekken van een persoonlijkheidsstoornis

Persoonlijkheidsstoornis

PERSOONLIJKHEIDSSTOORNIS / KARAKTERSTOORNIS

vanaf de leeftijd van 18 jaar

een duurzaam patroon van innerlijke ervaringen en gedragingen

het patroon is star en uit zich in tal van persoonlijke en sociale situaties

het patroon veroorzaakt lijden of beperkingen

het patroon is van lange duur.

OORZAKEN PERSOONLIJKHEIDSSTOORNIS

Biologisch (erfelijkheid)

Psychologisch

- hechtingsproblemen
- ingrijpende ervaringen
- veelal instabiele gezinssituaties
- opvoeding

VOORKOMEN PERSOONLIJKHEIDSSTOORNISSEN

7 op 100 mensen in Nederland lijdt aan een
persoonlijkheidsstoornis

huisarts is de poortwachter voor de GGZ, dus zal voornamelijk de
verwijzer zijn

INDELING PERSOONLIJKHEIDSSTOORNISSEN

CLUSTER A

Cluster A persoonlijkheidsstoornis: mensen met deze stoornis hebben weinig contact met anderen en leven vaak geïsoleerd. Zijn niet snel geneigd psychische hulp te zoeken

CLUSTER A

Schizoïde persoonlijkheidsstoornis

Schizotypische persoonlijkheidsstoornis

Paranoïde persoonlijkheidsstoornis

CLUSTER B PERSOONLIJKHEIDSSTOORNISSEN

mensen met deze stoornis hebben veelal moeite met het beheersen van hun impulsen en emoties. Ze zijn vaak impulsief, streven naar snelle behoeftebevrediging en zijn slecht in het onderhouden van (stabiele) relaties. Omdat zij weinig of geen rekening houden met hun eigen veiligheid en die van anderen, kan hun gedrag negatieve reacties oproepen bij de sociale omgeving.

CLUSTER B

Borderline persoonlijkheidsstoornis; 150.000 tot 200.000 patiënten
in NL

Narcistische persoonlijkheidsstoornis

Antisociale persoonlijkheidsstoornis

Theatrale persoonlijkheidsstoornis

CLUSTER C PERSOONLIJKHEIDSSTOORNISSEN

wordt ook wel het angstige cluster genoemd.

mensen met deze stoornis hebben last van sociale vermijding, dwangmatig handelen en onzelfstandigheid. Ze kunnen zich vaak beter aanpassen aan de eisen van het dagelijks leven dan mensen met cluster A en B stoornissen.

CLUSTER C

Afhankelijke persoonlijkheidsstoornis

Vermijdende persoonlijkheidsstoornis

obsessief compulsieve persoonlijkheidsstoornis

HOE BIJ DE POH GGZ?

Terug verwijzing vanuit de specialistische ggz

“Nieuwe patiënt”

Vaak problemen op psychosociaal gebied

CASUS UIT DE PRAKTIJK

Bij voorkeur uit de groep en dan een patiënt waarbij nog geen persoonlijkheidsstoornis is gesteld.

CASUS UIT DE PRAKTIJK

Een patiënt die terugverwezen wordt uit de SGGZ

“OMGAAN MET PERSOONLIJKHEIDSSTOORNIS”

liever bemoedigen dan bemoeien

erken de stoornis / beperking

liever steunen dan advies

liever duidelijke grenzen dan geen grenzen

liever heldere afspraken dan vage afspraken

eerlijkheid

respect

eigen verantwoordelijkheid

gepaste afstand en nabijheid

BEHANDELING PERSOONLIJKHEIDSSTOORNIS

Psychotherapeutische behandelingen

MBT: mentalisation based treatment

DGT

SGT: schematherapie (Young)

VERS training

Medicatie: beperkte rol in de behandeling. Lage doseringen anti-
psychotica of anti-epileptica kunnen in crisis behulpzaam zijn.

PERSOONLIJKHEIDSPROBLEMATIEK IN DE HUISARTSENPRAKTIJK

Stabiel

Laagfrequent

Laagdrempelig

Signaleringsplan

medicatie

- Bijwerkingen

dagvulling / vrijwilligerswerk

psycho-educatie

systeem erbij betrekken

financiële situatie

sociaal netwerk

kinderen? (kindcheck)

suicidaliteit bij borderline persoonlijkheidsstoornis

co morbiditeit

BELANGRIJK

korte lijnen met de specialistische ggz (FACT)

samenwerking met het wijkteam

WMO

visites?

drugs- en alcoholgebruik

systeem erbij betrekken

bijwerkingen medicatie

Suïcidaliteit bij borderline.

OVERDRACHT

Definitie: is het overdragen of overbrengen van oude (kind) gevoelens door de patiënt op de therapeut.

TEGENOVERDRACHT

Definitie: is het overdragen of overbrengen van vroegere gevoelens van de therapeut op de patiënt.

